

Dar Međimurske županije Pustari

FOTO: BETA B.

4. i 5. stranica

Udvarsko veselje

7. stranica

Tamburaški festival i Markovo

8. i 9. stranica

U Drvljancima

12. stranica

Snaga civilnog društva

Prekrasno je vidjeti kad se na nekoj priredbi osjeća duh zajedništva, kad svi rade na tome da uspije ono što su naumili, započeli, kad je važan onaj drugi koji stiže na priredbu... Ako se s tim spoje i hrvatski jezik i hrvatska kultura, onda je to velika radost za zajednicu. Svaki napor koji je učinjen u cilju njegovanja hrvatskih tradicija, običaja i jezika zaslužuje pohvalu, a posebna pohvala ide onima koji to rade dobrovoljno, a to je civilno stanovništvo, tj. naše civilne udruge koje čine ljudi dobre volje. Snaga je civilnog društva zajedništvo, suradnja za zajedničke ciljeve i zajedničko dobro. Sve to daje dodatnu energiju samoj zajednici, smanjuje jaz među ljudima, jača civilno društvo. To dovodi do razvoja općenito, međutim zajedništvo se postiže međusobnim poštovanjem, povjerenjem, uvažavanjem različitih mišljenja, određivanjem ciljeva koji su od općeg interesa. Veseli me što hrvatske mjesne zajednice okupljaju takve ljude i pronalaze rješenja za razne izazove. Ljeti smo često svjedoci prekrasnih priredaba na kojima je potpora za narodnosne programe doista iskorištena na najbolji mogući način. To nas zadovoljava. Meni se čini da su iza najuspješnijih programa i projekata najčešće civili ili civilne udruge u koje se ljudi učlanjuju dobrovoljno. I upravo je u tome snaga udruge. Hrvati u Mađarskoj imaju mnoštvo takvih udruuga i upravo je u njihovu članstvu ona snaga koja još uvijek promiče aktivnosti u mjestima. Gdje je cijenen njihov rad, ondje se još više ispoljava njegova snaga pri organiziranju raznih programa, a oni uz sebe okupljaju još više ljudi jer dobra volja i zajedništvo djeluju kao magnet. U takvu društvu svi se osjećaju dobro, a većina ljudi teži za dobrim i dobrotom. Mnogoput je nevidljiv ogroman trud koji stoji iza jednoga festivala, dana naselja ili bilo kakve druge priredbe. Iza toga su mnogi dobrovoljci koji od jutra do mraka rade na promociji mjesta ili samog događanja. Iza toga su i velike pripreme. Naše civilne udruge mnogo rade na očuvanju onih vrijednosti koje čine hrvatsku zajednicu. Bila to tamburaška glazba, folklor, tradicionalna gastronomija, izložbe, narodna nošnja ili mjesni govor, u njihovu ćemo krugu sve to pronaći, i to zaslugom dobrih ljudi koji svoje osobne interese zamjenjuju interesom zajednice. To je snaga civilnog društva.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Kongres je nastojao ponuditi vizije na osnovu kojih bi se što veći broj iseljenika, a naročito njihovih potomaka, vratio u Hrvatsku te što brže i bezbolnije integrirao u hrvatsko društvo.”

Krajem lipnja u Puli je održan šesti Hrvatski iseljenički kongres. Tema toga kongresa bila je „Hrvatski iseljenici – potencijal za budućnost Hrvatske”.

Kao što je poznato, nova Vlada RH utemeljila je Ministarstvo demografije i useljeničtva jer se smatra kako su i demografija i useljeničtvo važna pitanja kojim se sve strukture hrvatskog društva moraju baviti. Kongres u Puli nastojao je ponuditi vizije na osnovu kojih bi se što veći broj iseljenika, a naročito njihovih potomaka, vratio u Hrvatsku te što brže i bezbolnije integrirao u hrvatsko društvo. Govorilo se o uključivanju pripadnika druge i treće generacije Hrvata u osmišljavanje razvojne strategije gospodarskog i društvenog života hrvatske države, pokušalo se odgovoriti na pitanje postoji li kultura povratka među hrvatskim iseljenicima, kakva je uloga katoličkih misija i župa među hrvatskim iseljenicima, o hrvatskim iseljenicima kao potencijalu demografske obnove domovine, ekonomskom i investicijskom potencijalu hrvatskih iseljenika.

Kako donosi tjednik *Hrvatska riječ*, najveći broj izlaganja izravno i neizravno odnosio se na demografska kretanja u Hrvatskoj i dugoročne probleme koji mogu nastati zbog toga. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine Hrvatska ima 3,8 milijuna stanovnika, a između dvaju popisa, odnosno u deset godina, izgubljeno je 400 000 stanovnika. U posljednjem desetljeću iz Hrvatske se iselilo 18 % radno aktivnog stanovništva. Hrvatska je deveta zemlja EU-a po broju svojih državljana koji žive izvan granica svoje domovine. U drugim zemljama članicama EU-a živi otprilike 600 000 Hrvata.

Hrvatska riječ nastavlja: „Kako je u svom izlaganju kazao ekonomski analitičar prof. dr. sc. Mladen Vedriš, 23 % onih koji su se iselili iz Hrvatske otišlo je zbog želje da živi u zemlji koja se bolje razvija; isto toliko njih otišlo je jer želi živjeti u zemlji koja ima uređeni pravni sustav, 20 % njih otišlo je zbog posla koji im je ponuđen. Oko 57 % njih kaže da je zaposleno i

ne traži bolji posao, dok je 28 % onih koji su zaposleni kazalo da traži drugi, bolji posao. U struci za koju su se školovali radi 57 % onih koji su otišli, a 20 % radi na poslovima koji traže niže obrazovanje. Na pitanje što bi naveli kao razlog odlaska iz Hrvatske ispitanici su odgovorili: neorganizirana i loše vođena država, nesposobni političari, zapošljavanje podobnih i stranačkih ljudi, korupcija i kriminal, prepucavanja oko prošlosti, uvjeti života bez perspektive za obitelj i mlade, rastući primitivizam, vjerska i nacionalna netolerancija...”

Većina iseljenih, njih 42 %, ne planira povratak u Hrvatsku, 20 % bi se u Hrvatsku vratilo tek kad odu u mirovinu, a tek nešto više od 5 % planira se u Hrvatsku vratiti u sljedeće tri godine. Hrvati koji žive i rade izvan granica Hrvatske smatraju da se situacija u Hrvatskoj neće popraviti, a takvo mišljenje ima više od 50 % anketiranih Hrvata koji su napustili zemlju.

Od 1998. godine iz kontinentalne Hrvatske (bez Grada Zagreba) iselilo se gotovo 226 000 ljudi, a iz jadranske Hrvatske 138 000. Odlazak gotovo 400 000 hrvatskih građana (uglavnom u europske zemlje) izravno je utjecao na nedostatak radne snage i rezultirao dolaskom više od stotinu tisuća uglavnom niže kvalificiranih radnika iz Nepala, Filipina, Indije i Pakistana, a uvoz radne snage nije dugoročno rješenje za hrvatsko gospodarstvo.

„Na svakih 100 novih radnih mjesta zaposlena su 44 stranca. U 2022. godini izdano je 124 000 dozvola za boravak i rad strancima iz trećih zemalja, dok je preko plave karte u Hrvatsku došao 521 visoko obrazovan stručnjak. Broj nezaposlenih u Hrvatskoj pao je na ispod 100 000, ali je među nezaposlenima 15 000 visokoobrazovanih”, rekao je Vedriš. Na kraju svojeg izlaganja citirao je glavnog tajnika federacije industrijskih sindikata *Industri Al* Luca Triangla, koji je za Hrvatsku kazao da bi bez turizma bila najsiromašnija i najnerazvijenija zemlja EU-a, donosi *Hrvatska riječ*.

Branka Pavić Blažetin

Odličja Obrazovnog okruga Sigetvara nastavnicama Osnovne škole Géze Kissa iz Šeljina

Obrazovni okrug Sigetvara svake godine svečano obilježava Dan učitelja. Tako je i ove godine 30. svibnja u tvrđavi Zrinji u Sigetvaru održana svečana sjednica ravnatelja. Okrug je prije dvije godine osnovao razna odličja, koja je drugi put dodijelio učiteljima, nastavnicima i ravnateljima. Nakon svečanih riječi ravnatelja Lászlóa Bognára slijedilo je iznenađenje. Iznenađenje je bio vrlo poznat glumac i pjevač Sándor Sasvári, koji je otpjevao nekoliko prelijepih pjesma iz mjuzikla Zrinji. Poslije toga slijedila je podjela odličja. Ove su školske godine među mnogim nagrađenima i jedna učiteljica i jedna nastavnica iz Osnovne škole Géza Kissa iz Šeljina.

Učiteljica Rita Bella Ronta

Obrazovnom okrugu Sigetvara to se odličje godišnje može dodijeliti samo jednom nastavniku.

Ove školske godine odličje „Nastavnik godine” dodijeljeno je nastavnici Tünde Balatinacz za izvanredan rad na polju poučavanja hrvatskog jezika. Njezin rad može biti uzor, a pohvalno je i to što je sa svojim učenicima na raznim hrvatskim županijskim i državnim natjecanjima postigla izvanredne rezultate i uspješno pripremila učenike za jezični ispit.

Odličje „Potvrda o priznanju rada Obrazovnog okruga Sigetvara” može se dodijeliti učiteljima i nastavnicima koji su u datoj školskoj godini svojim radom pridonijeli stručnom priznanju svoje škole i obavi-

Nastavnica Tünde Balatinacz

Odličje „Nastavnik godine” može se dodijeliti nastavniku koji je u datoj školskoj godini svojim radom najviše pridonio stručnom priznanju svoje škole te je njegova odgojna-obrazovna djelatnost uzorna. U

li izvanredan odgojno-obrazovni posao. U Obrazovnom okrugu Sigetvara to odličje može dobiti najviše 15 nastavnika.

Ove školske godine među ostalim odličje „Potvrda o priznanju rada Obrazovnog okruga Sigetvara” dodijeljeno je učiteljici Riti Bella Ronta za izvanredan rad na polju poučavanja hrvatskog jezika te za to što je sa svojim učenicima na raznim hrvatskim županijskim i državnim natjecanjima postigla izvanredne rezultate.

Čestitamo i želimo im nadalje uspješan rad!

Robert Ronta, ravnatelj OŠ Géze Kissa

Čin predaje vjerodajnica zastupnicima Hrvatske državne samouprave

Zastupnici Hrvatske državne samouprave koji su osvojili mandate na izborima održanim 9. lipnja preuzeli su vjerodajnice u sklopu svečanosti u Uredu Mađarskog parlamenta u Budimpešti 25. lipnja 2024. Osnivačka sjednica novoga saziva Skupštine HDS-a održat će se u listopadu 2024. godine.

Zastupnici HDS-a koji su taj dan preuzeli vjerodajnice

Za izbor zastupnika u Hrvatsku državnu samoupravu natjecale su se dvije liste: lista Saveza Hrvata u Mađarskoj i lista Udruge Hrvati – Horvátok. Natjecale su se za raspodjelu 31 mandata, tj. za ukupni broj zastupnika u Skupštini HDS-a. Državna lista Saveza Hrvata u Mađarskoj osvojila je 21 mandat, a lista Udruge Hrvati – Horvátok deset. Lista Saveza Hrvata u Mađarskoj dobila je 5711 glasova (67,85 %), a lista Udruge Hrvati – Horvátok 2706 glasova (33,15 %). Nositelj je liste Saveza Hrvata u Mađarskoj bio Ivan Guban, a nositelj liste Hrvati – Horvátok dr. Franjo Pajrić. Prvi 21 kandidat s liste Saveza Hrvata u Mađarskoj i prvih deset kandidata s liste Hrvati – Horvátok nakon polaganja zakletve postat će zastupnici Skupštine HDS-a u nastupajućem petogodišnjem razdoblju ako kandidacijske organizacije ne odluče drukčije. Polaganje zakletve i datum utemeljenja novoga saziva Skupštine HDS-a odredit će Državno izborno povjerenstvo, a to mora biti u roku od 15 dana od 1. listopada 2024. godine. Sadašnji saziv Skupštine HDS-a (kao i mjesnih i teritorijalnih hrvatskih samouprava) traje do listopada 2024. godine.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Savez Hrvata u Mađarskoj

Učiteljica Anita Jandrók Erdélyi

MOHAČ – Mohački pedagoški okrug u povodu ovogodišnjeg Dana pedagoga održao je 7. lipnja svečanost na kojoj su među ostalim predane zahvalnice i diplome istaknutim pedagogima. Među nagrađenima je i učiteljica Osnovne škole Széchenyi (MTÁI) Anita Jandrók Erdélyi. Ona je nagrađena za istaknut rad na razvoju škole u radu na polju hrvatskog narodnosnog obrazovanja.

DAR MEĐIMURSKE ŽUPANIJE I PUSTARI

Nakon što je prethodnih godina Međimurska županija podarila četiri hrvatska pomurska naselja s dvojezičnim uličnim pločama (Kerestur, Mlinarce, Serdahel i Sumarton), ove je godine i peto naselje dobilo poklon – Pustara. U povodu obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske 15. lipnja upriličeno je otkrivanje dvojezičnih ploča u zajedničkoj organizaciji Konzulata Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži te mjesne i hrvatske samouprave Pustare. Svečanosti su nazočili predstavnici diplomatskih tijela, dužnosnici mađarskog te hrvatskog političkog i društvenog života, među ostalima izaslanica ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske dr. Gordana Grlića Radmana dr. Vanda Babić Galić, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske Nj. Eksc. dr. Mladen Andrić, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, Vanja Gavran iz Ureda Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, zastupnik u Mađarskom parlamentu Péter Cseresnyés, župan Međimurske županije Matija Posavec i njegov zamjenik Josip Grivec, zamjenik predsjednika Skupštine Zalske županije Csaba Bene, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga te gradonačelnici i načelnici naselja s obiju strana Mure. Na svečanom programu nastupila su djeca iz dječjeg vrtića iz Mlinaraca, Ženski pjevački zbor „Biseri Pustare” te Plesna skupina Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski” iz Serdahela. Dvojezične ploče blagoslovio je župnik iz Goričana Josip Drvoderić, a svečanosti je nazočio i mjesni župnik István Marton.

Međimurska županija i pomurski Hrvati već desetljećima surađuju. Ostvarili su brojne zajedničke projekte uz potporu Europske unije. Uz to pomurska hrvatska zajednica uživa i u podršci Međimurske županije u očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta. Zahvaljujući toj podršci već se u petom hrvatskom naselju postavljaju dvojezične ploče koje donira Međimurska županija u znak dugogodišnje prekogranične suradnje i njegovanja hrvatskog jezika i kulture u Pomurju. Dvojezične ploče koje je donirala Međimurska županija i ovaj su put, kao i prijašnjih godina, postavljene u povodu obilježavanja Dana državnosti RH. Svečanost je započela intoniranjem hrvatske i mađarske himne u seoskom domu u Pustari, gdje je uzvanike pozdravio načelnik Ladislav Prekšen. U svojem pozdravnom govoru istaknuo je koliko jednoj maloj hrvatskoj zajednici znači podrška matične domovine u očuvanju jezika i kulture predaka. Spomenuo je i gubljenje hrvatskog jezika u krugu mladih i upravo je zbog toga vrlo važna bilo kakva pozornost, pomoć od matične domovine. Ladislav Prekšen kao predsjednik EGTS-a Regija Mura spomenuo je izvrsnu prekograničnu suradnju, prijateljske poslovne i društvene odnose pomurskih i međimurskih naselja te je rekao da vjeruje kako će se takvi odnosi nastaviti i jačati u budućnosti. Zastupnik u Mađarskom parlamentu Péter Cseresnyés posebno je istaknuo da svečanost koja se održava u Pustari s uglednim gostima znači da su Hrvati u Mađarskoj

Predstavnici hrvatske diplomacije, Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH i Međimurske županije

važni svojoj matičnoj državi, a s druge strane da hrvatska narodnosna zajednica želi očuvati svoj identitet, što je u današnje vrijeme globalizacije iznimno važno. Zamjenik predsjednika Skupštine Zalske županije Csaba Bene posebno je naglasio vrijednost i mogućnost poznavanja dvaju jezika i dviju kultura, čime raspoložu mještani hrvatskih pomurskih naselja. Župan Međimurske županije Matija Posavec na svečanosti obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske ujedno se prisjetio i Dana državnosti Mađar-

ske i svetog Stjepana, čije se moći čuvaju i u Zagrebu i u Dubrovniku. On je imao velik utjecaj na zajedničku povijest obaju naroda. „U Hrvatskoj je jedno od najvažnijih obilježja identiteta jezik i taj jezik moramo čuvati, pogotovo u mjestima gdje žive naši ljudi, naša manjina. Zato je Međimurska županija pomogla u postavljanju dvojezičnih ploča kako bi i ovdašnji Hrvati štitili sebe kao narod, kako bi poštovali kulturu jedne i druge države”, rekao je župan Posavec te dodao da će Međimurska županija i u budućnosti

Visoki dužnosnici na proslavi Dana državnosti RH

pomagati hrvatskoj pomurskoj zajednici u njegovanju hrvatske kulture i jezika. Zahvalio je počasnom konzulu Kosu i veleposlaniku Andriću na tome što se snažno zalažu za most Kerestur – Kotoriba na Muri, koji je dio programa Interreg. „Te ploče nisu samo komad metala, nego nešto više od toga. Te će ploče ovdje ostati i svjedočiti o tome da ovdje živi hrvatska nacionalna manjina“, rekao je počasni konzul Kos te dodao kako je

s jedne i druge strane. To je važna simbolika jer se takvi dobrosusjedski odnosi ne nalaze svugdje. Naravno, obje zemlje imaju svoje izazove, ali i oni se mogu riješiti zajedničkim snagama“, rekao je veleposlanik na svečanosti. Izaslanica ministra vanjskih i europskih poslova RH dr. Vanda Babić Galić nazočila je na svim ovogodišnjim proslavama Dana državnosti Republike Hrvatske u Mađarskoj. U svojem govoru naglasila je da sva doga-

do Mađarske i pazi na nju na razne načine. Jedna je od lijepih i kontinuiranih činjenica poveznica upravo Zalske i Međimurske županije, koja rezultira ostvarenim projektima kao što su i dvojezične ploče, ali očekujemo i izgradnju mosta na Muri. Kad smo kod ploča, one nisu samo dvojezične, one su izraz poštovanja prema identitetu Hrvata, prema hrvatskoj manjinskoj zajednici u Mađarskoj. One su izraz odnosa mađarske države prema hrvatskoj manjini. Hrvati kao manjina uvijek su kao lakmusov papir, na njima se najbolje vidi kako se vladajuća struktura bilo koje države u kojoj hrvatska manjina živi odnosi prema tomu. To je i nama mjerilo za to kako ćemo graditi odnose s državom koja se brine ili ne brine, skrbi ili ne skrbi o našim Hrvatima. Hrvatska nacionalna manjina u Mađarskoj jedna je od najbolje organiziranih manjina i upravo je na njoj odgovornost da se usustavi s drugim hrvatskim manjinama od Boke kotorske preko Srbije kako bi se povezali, upoznali, dopunili, ojačali. Hrvatska manjina trebala bi se otvoriti u konačnici i prema domovinskoj Hrvatskoj, a domovinski Hrvati moraju znati koju vrijednost, težinu, identitet i kulturu nosi autohtona hrvatska manjina jednako kao i iseljenička zajednica. Ako uklopimo iseljeničku, autohtonu i domovinsku Hrvatsku, onda smo dobili gotovo 10 milijuna Hrvata od kojih svatko na svoj način ljubi i skrbi o Hrvatskoj, a pod dirigentskom palicom premijera i Vlade RH doista će to biti jedna sjajna simfonija“, rekla je za naš tjednik izaslanica Vanda Babić Galić. Nakon prigodnih govora djeca iz dječjeg vrtića i plesačice KUD-a „Pustarski biseri“ predstavili su dio pomurske glazbene i folklorne baštine, a učenici Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ predstavili su se plesovima bunjevačkih Hrvata. Na kraju programa dvojezične ploče blagoslovio je župnik Župe sv. Leonarda u Goričanu Josip Drvoderić te su visoki dužnosnici otkrili postavljene ploče na križanju Ulice Lajoša Kossutha i Andrea Adyja.

Beta

Otkrivanje dvojezičnih ploča

dužnost hrvatske zajednice njegovati ono što je naslijedila od svojih predaka. Treba posebno raditi na tome da se očuva hrvatski jezik, u čemu će i on pomoći, a vjeruje da će u tim nastojanjima nadalje uz pomursku zajednicu biti i Međimurska županija kao i matična domovina. „Današnja proslava potvrđuje visoku europsku orijentaciju Mađarske i Hrvatske. Riječ je o pridržavanju načela supsidijarnosti: surađuju hrvatska i mađarska država, Međimurska i Zalska županija, gradovi Čakovec i Kaniža, a i hrvatska mjesta

đanja na kojima je nazočila govore o snažnim i dobrim odnosima koji jačaju, osnažuju hrvatski identitet i daju novi polet hrvatskoj zajednici na svim razinama. „Sama činjenica da sam u svojstvu izaslanice nazočila svim proslavama od Pečuha, do Budimpešte i Pustare govori o tome koliko je ministru važan odnos prema hrvatskoj manjini te i dalje nastavlja skrbiti o Hrvatima u Mađarskoj, samo s neke druge razine. Rekla bih da se Vlada Republike Hrvatske već u trećem mandatu brine o hrvatskoj manjini od Boke kotorske

Međunarodno natjecanje u kuhanju riblje čorbe

U suorganizaciji Mjesne samouprave Santova i Viteškog reda bajskih kuhara riblje čorbe 22. lipnja Santovo je treći put bilo domaćinom Međunarodnog natjecanja u kuhanju riblje čorbe za „Bački kup“. Kako ističu organizatori, cilj je natjecanja da se očuva tradicija kuhanja bačkog fiša te da se sudionici izbere za naslov „Najboljeg kuhara bačke riblje čorbe“.

Kuhanje bačkog fiša

Kušanje riblje čorbe

Tijekom ranog poslijepodneva u dvorištu bivše seoske škole okupilo se tridesetak natjecatelja iz Hrvatske, Mađarske i Srbije. Gosti Mjesne samouprave Santova između ostalog bili su i predstavnici prijateljskih naselja, tj. ekipe Kupusine (Srbija) i Petrijevac (Hrvatska). Ekipu prijateljskog naselja iz Hrvatske predvodio je načelnik Ivo Zelić, a za nju je kuhao bivši petrijevački župnik Jure Krešo. Državna udruga šokačkih Hrvata također je pripremala riblju čorbu za svoje članstvo. Goste je tijekom dana zabavljao dvojac ZanthoWerkli pod vodstvom harmonikaša Zorana Barića, učitelja glazbenog odgoja u santovačkoj školi.

Kao zanimljivost napominjemo kako je pobjednik natjecanja i osvajač naslova „Najbolji kuhar bačke riblje čorbe 2024.“ Norbert Horváth, inače bivši učenik santovačke hrvatske škole.

S. B. • Foto: Anica Filaković

Ljetni tamburaški i harmonikaški kamp u Baji

Učitelj tambure Attila Csurai s jednim od učenika

Polaznici iz Santova

U organizaciji bajske Osnovne umjetničke škole „Danubia“ od 24. do 28. lipnja u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji održan je Ljetni tamburaški i harmonikaški kamp za početnike. Polaznike tamburaške škole „Danubia“ iz Baje i okolnih naselja poučavao je učitelj tambure Attila Csurai, a harmonikaše Zsuzska Markó. Od 1. do 5. srpnja održan je i Ljetni kamp za napredne tamburaše koji su se okupili također iz Baje i okolnih naselja.

S. B.

UDVARSKO VESELJE

U organizaciji Hrvatske samouprave Udvara 25. svibnja priređeno je tradicionalno Udvarsko veselje, ove godine dvadeset i prvo. Kao i obično, svečani program Udvarskog veselja održan je na otvorenoj pozornici Doma kulture.

Događanja su, kako i priliči veselju, započela u ranim prijepodnevnim satima ogledanjem u nogometu. Natjecalo se nekoliko nogometnih ekipa: dvije iz Udvara, ekipa iz Kukinja i ekipa iz Salante. Na nogometnom igralištu vodila se oštra borba uz puno smijeha, šale te navijanja okupljenih gledatelja i podržavatelja.

Kuhari su u isto vrijeme počeli spremati namirnice u sklopu natjecanja u kuhanju. Priredili su sve, zapalili vatru i počeli s kuhanjem. Ručkom su počašćeni sudionici nogometnog nadmetanja, a gladni nisu ostali ni članovi kuharskih ekipa.

Mali članovi KUD-a „Marica“

Ženski pjevački zbor „August Šenoa“

U kasnim poslijepodnevni satima, gotovo većernjim, u mjesnoj crkvi služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Svetu misu služio je svećenik Gabrijel Barić, a pjevali su Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ i Muški pjevački zbor „Hrastina“.

Kulturno-folklorni program odvijao se na otvorenoj pozornici mjesnog doma kulture. Polako se počeo okupljati svijet.

koji održava Hrvatska samouprava Udvara s odgajateljcem Pericom Balažem i mladom Mirnom Kašanin, koja je i vodila program Udvarskog veselja – pokazali kako plešu narodne plesove. Odjeveni u narodnu nošnju ti mladi udvarski plesači, njih osam, pobrali su pljesak svojih najbližih i brojnih gledatelja.

Skupina mladih plesača KUD-a „Marica“ (djeca) iz Salante zauzela je pozornicu i pokazala vrsno plesno umijeće. S njima vježba Ramona Štivić. Ni Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ nije razočarao. Zbor je stalni gost Udvarskog veselja, a kako i ne bi bio kad je voditeljica zbora Marija Bošnjak rodom Udvarkinja. Ipak, najveće oduševljenje nazočnih izazvao je nastup

Pristigli su mali folkloraši salantskog KUD-a „Marica“ u pratnji majki i očeva, baka i djedova, zatim Hrvati iz okolnih naselja – Kukinja, Salante, Pečuha...

Na pozornici su mališani iz Udvara – koji svake godine sudjeluju u kampu

novoutemeljenog Muškog pjevačkog zbora „Hrastina“ iz Udvara, koji je nastupio uz harmonikašku pratnju Ive Božanovića.

Proglašeni su i rezultati malonogometnog turnira te rezultati natjecanja u kuhanju. Prvo mjesto pripalo je malonogometnoj ekipi Udvar I., drugo mjesto ekipi Salante, treće mjesto ekipi Kukinja, a četvrto mjesto ekipi Udvar II.

Na natjecanju u kuhanju prvo mjesto osvojili su Marko i Fanni Rónai (čevapi), drugo mjesto osvojio je Jakab Tiszai (riblja

Muški pjevački zbor „Hrastina“

čorba), treće mjesto Zsolt Balázs (sarma), četvrto mjesto Ernő Zákányi (perkelt), a peto mjesto Gábor Mátyás (grah u čupu).

Među nazočnima bili su u ime organizatora predsjednica Hrvatske samouprave Udvara Marta Barić Rónai i načelnik Udvara Artur Ždral. Nakon kulturno-folklornog programa slijedila je večera za sve nazočne, čevapi u lepinji, sarma, perkelt i udvarski kolač. Bal je svirao Orkestar „Badel“.

Radost susreta

VII. Hrvatski državni tamburaški festival i Markovo u Baji

U organizaciji vančaške osnovne škole 1. lipnja u Baji je održano tradicionalno Markovo, a u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturnog centra bačkih Hrvata VII. Hrvatski državni tamburaški festival. Vančaški dan obilježen je misnim slavljem, prisjećanjem na vančaškog pjesnika Stipana Grgića Krunoslava, prigodnim kulturnim programom, tamburaškim koncertom sudionika državnog tamburaškog festivala i priznatog solista Stipana Đurića.

Dan je započeo misnim slavljem koje je u vančaškoj župnoj crkvi uz blagoslov pšenice služio santovački župnik Imre Polyák, a svojim pjevanjem uljepšao santovački kantor Zsolt Sirok i nekoliko članova crkvenog zbora santovačkih Hrvata.

Usljedio je polaganje vijenaca kod spomen-ploče vančaškom pjesniku Stipanu Grgiću Krunoslavu (1836. – 1914.) koja je postavljena 2005. godine na školskoj zgradi. Prigodni govor održao je bivši ravnatelj škole Joso Ostrogonac. U govoru je istaknuo kako je Stipan Grgić bio sljedbenik preporoditelja bačkih Hrvata biskupa Ivana Antunovića i njegovih ideja. Suradivao je u onodobnim novinama, a najpoznatija su njegova nabožna djela, prije svega molitvena knjižica i pjesmarica „Živa ružica“, koja je

Tamburaši Attila Csurajia iz osnovne škole u Vancaqi

Polaganje vijenaca i prisjećanje na Stipana Grgića

doživjela deset izdanja. Prvi put tiskana je u Kalači, a zatim u Subotici. Dodajmo kako su njegova djela uvrštena i u antologiju poezije i proze bunjevačkih Hrvata iz 1971. godine u izdanju Matice hrvatske koju je uredio Geza Kikić.

Svojom nazočnošću cjelopodnevnu priredbu uveličali su generalni konzul RH Drago Horvat, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, gradonačelnica Bajke Klára Nyirati, dogradonačelnik Péter Széll, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković, ravnateljica Izdavačke kuće „Croatia“ Timea Šakan-Škrilin, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković i drugi.

Na vančaškom školskom trgu održan je prigodni kulturni program na otvorenom. Nakon pozdravnih riječi domaćina nazočnima se obratio generalni konzul RH u Mađarskoj Drago Horvat, a zatim i predsjednik HDS-a Ivan Guban, koji je još jedanput

Ivan Guban uručio je Zahvalnicu s plakatom santovačkom učitelju Bariši Kovačevu

TRENUTAK ZA PJESMU

Na sjeveru il jugu?

Što li će biti, bog sam znade!
Gdje li ću zadnje prebolit jade,
Da li u nježnom naručaju,
Ili otuđen u tuđem kraju?

Sve je isto! Grob i raka
Tu je i ondje sasvim jednaka,
Snijeg te zamete na sjeveru bijelom,
Bura te prati gromkim opijelom.

Ah, na jugu, žarkome jugu,
Vitu dobivaš palmu za drugu,
Ona nad tvojim grobom šapuće
Čarobne priče iz Arabije vruće.

I u sjeni paome stare
Vesela svojta karavane
Proroka hvaleć, što je od džina
Spasio blago – od beduina.

Nu čim nojca zemlju uspava,
Evo ti kralja pustare – lava,
I nad grobom, zlatnijeh griva,
Kao spomenik silan počiva!...

Rikard Jorgovanić

Plesna skupina vančaške škole

pozvao pripadnike hrvatske zajednice da u što većem broju iziđu na narodnosne izbore te podrže listu i kandidate Saveza Hrvata u Mađarskoj. Nakon toga iskoristio je prigodu te uručio Zahvalnicu s plaketom HDS-a umirovljenom santovačkom učitelju Bariši Kovačevu. Zahvalnica mu je dodijeljena u povodu Dana hrvatskog školstva u Mađarskoj.

melodijama. Tamburaški susret otvorili su tamburaši Vančaške osnovne škole s bunjevačkohrvatskim melodijama. TS „Veseli Gradišćanci“ (Unda) izveo je gradišćanskohrvatske narodne pjesme i hrvatske melodije, TS „Mužikaj“ (Velika Kaniža) nekoliko pomurskih narodnih pjesama i melodija, a TS „Podravski tamburaši“, koji

Tradicionalno otvaranje bačve vina na kraju programa

TS „Veseli Gradišćanci“ iz Unde

okuplja članove tamburaških orkestara iz Martinaca, Starina i Lukovišća, predstavio se s hrvatskim narodnim pjesmama i melodijama iz Podravine. Program je završio koncertom Stipana Đurića, koji je u pratnji bajškog Orkestra „Čabar“ razveselio okupljene poznatim starogradskim pjesmama i hrvatskim uspješnicama. Na kraju programa tradicionalno je otvorena bačva vina. Večer je nastavljena plesačnicom u školskoj sportskoj dvorani, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Čabar“.

S. B.

Usljedio je kulturni program u kojem su nastupili mališani vančaškog vrtića, plesna skupina vančaške škole, pjevački zbor vančaškog Kluba umirovljenika i bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana“.

Poslije kulturnog programa održan je VII. Državni hrvatski tamburaški festival koji se od samih početaka organizira u bačkom gradiću Baji. Kako nam je uz ostalo kazao ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata, najvažniji je cilj tamburaškog festivala da se očuva tamburaška tradicija svih hrvatskih regija u Mađarskoj. U skladu s tim pozivaju se tamburaški sastavi iz svih regija koji izvode prepoznatljive tamburaške melodije i pjesme svojega kraja.

Tako je bilo i ove godine te je publika ponovno mogla uživati u tamburaškim

Članice KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“

„A Touch of Croatia“

U organizaciji Veleposlanstva RH u Mađarskoj drugu godinu zaredom u Predstavništvu Europske komisije (Európa Pont) u Budimpešti 18. lipnja upriličeno je turističko-kulturno-gastronomsko događanje pod nazivom „A Touch of Croatia“.

Ove su se godine predstavili Koprivničko-križevačka županija, Grad Zadar i Općina Lokve sa svojim čelnicima i predstavnicima, županom Darkom Korenom, pročelnicom za gospodarstvo Grozdanom Perić te načelnikom Tonijem Štimcem.

Prisutne je prigodnim govorom pozdravio veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić, koji je istaknuo: „Danas ne slavimo samo Hrvatsku na trima posebnim razinama – na razini općine, zemlje i grada – nego slavimo i to što Mađarska preuzima predsjedanje Europskom unijom. Prošle smo godine na isti način na istom ovom mjestu proslavili deset godina članstva Hrvatske u EU-u. Ideja da se ovo događanje formira na trima razinama ima svoje korijene u EU-u i europskoj ideji da uživamo i djelujemo na bar

Veleposlanik Andrić s gostima

Sokusima i mirisima Hrvatske

trima razinama: na razini općine, zemlje i grada. Zbog toga vrijedi biti Europljanin.“

Prisutnima se obratio i voditelj Predstavništva Europske komisije Gábor Zupkó kao i glavni gost, mađarski ministar za poslove EU János Bóka, koji je zahvalio na pozivu i čestitao na izvrsnoj ideji događanja na trima razinama. Naglasio je kako su Mađarska i Hrvatska partneri na brojnim razinama te nastavio govor otkrivajući svoja privatna iskustva s Hrvatskom rekavši: „Hrvatska je uvijek imala posebno mjesto u mojem srcu. Prvi put kad sam imao prilike zaplivati u moru, bilo je to u Hrvatskoj.

Jednom sam sjedio u kuhinji sa svekrvom i svekrom koji su rekli da nikad nisu vidjeli more, a htjeli bi ga vidjeti prije nego što umru. Dvije godine poslije otišli smo s njima u Hrvatsku na obiteljsko putovanje. Hrvatsko su more vidjeli prvi put.“

U sklopu programa otvorena je i izložba Marijana Detonija „Od skice do matrice“. U glazbenom dijelu programa prisutne je zabavljao hrvatski glumac i pjevač Stipan Đurić, koji je svojim odabirom pjesama iz različitih dijelova Hrvatske, ali i čardaš-pjesmom, glazbom doprinio ujedinjenju svih sudionika, tj. podržao je koncept događanja.

Događanje je moderirala diplomatska savjetnica Marina Sikora. Nakon prezentacije Koprivničko-križevačke županije, Grada Zadra i Općine Lokve program se nastavio u vrtnom dijelu Predstavništva Europske komisije unutar parka Millenáris. Ondje je posjetiteljima predstavljena bogata turistička ponuda i organizirana degustacija delikatesnih, gastronomskih proizvoda. To su omogućili: pomoćnica direktora TZ-a Koprivničko-križevačke županije Kristina Sočev, pročelnica u Uredu župana Melita Ivančić, ravnateljica PORE-a Regionalne razvojne agencije Melita Birčić, direktorica TZ-a Zadra Iva Bencun, a u ime Općine Lokve pročelnica gđa Sanja Čop sa skupinom turističkih djelatnika.

Druženje

Ministar Bóka u pratnji veleposlanika Andrića obišao je stolove svih triju hrvatskih županija te kušao njihove delicije uz srdačan razgovor s njihovim čelnicima.

FESTIVAL „TISUĆ LIC“

Bizonja je 1. lipnja priredila šarolik program za stanovnike sela. Posvetili su obnovljenu mrtvačnicu, otvorili su izložbu drvorezbara i predstavili su najnoviju publikaciju u okviru folklornoga programa.

Zbor „Jorgovan“ iz Bizonje

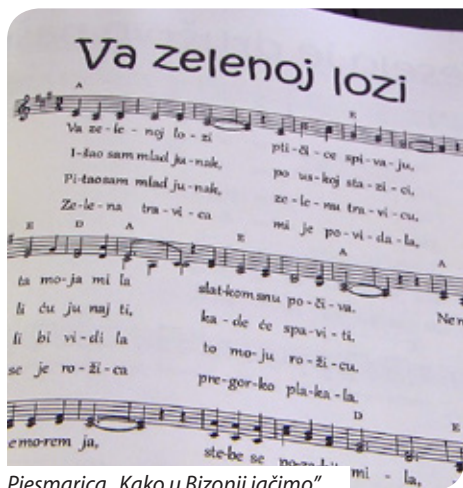

Peljačica kulturnoga doma u Bizonji Klaudija Šmatović-Radić

Bizonja pod peljanjem načelnice Erike Markus je priredila šarolik i bogat program za stanovnike sela od najmanjih do najstarijih. Prvo su posvetili i predali obnovljenu mrtvačnicu na cimiteru, a zatim je slijedilo otvaranje izložbe drvorezbara Lászlóa Irházyja.

Tamburaši iz Bizonje

Pjesmarica „Kako u Bizonji jačimo“

Prilikom otvaranja je bio i dr. István Nagy ministar poljoprivrede Vlade Madjarske, ki se je u svojem svetačnom govoru po pozdravni riči načelnice obratio publikli i istaknuo važnost gradišćanskih Hrvatov i njevo djelovanje na kulturnom polju. Hvaljivši velik trud svih akterov je dodao, da je šarolikost ove zajednice uz kulturno blago i zajedništvo, bez ke ne bi dostignuli ovakve rezultate i ka je i nadalje iznimno važna za očuvanje identiteta i materinskoga jezika.

Po svojem svetačnom govoru je pomoću načelnice Erike Márkus i učiteljice i

voditeljice Kulturnoga doma Klaudije Radić Šmatović predao prvi primjerak novoga izdanja *Gradišćanske jačke kako mi u Bizonji jačimo* Evi Juhász Deák voditeljici pjevačkoga zbora, ka je sastavila ovu knjigu.

Knjiga ima 99 stranica i sadržava 73 notne zapise jačaka ke pjeva Pjevački zbor „Jorgovan“ i ke sviraju Bizonjski tamburaši. Uz predgovor imaju zainteresirani mogućnost pročitati povijest tamburaškoga orkestra i Pjevačkoga zbora „Jorgovan“ i posebno poglavlje *Glazbeni stol* u kom su uvrštene informacije o jačka za tamburaše a to: ime jačke, takt, glas, akordi i posebno za pjevački zbor i za dicu.

U poglavlju s jačkama za pjevački zbor su teksti prevodjeni na madjarski jezik. Knjiga je bogato ilustrirana s fotografijama vodite-

ljice zbora Eve Juhász Deák, Abigél Földes i Norine Makai.

U okviru folklornoga programa je prvo nastupio pjevački zbor a njim su se pridružili tamburaši i školska dica. Po posebnom bloku Bizonjskih tamburašev su najmanji stanovnici sela pod peljanjem čuvarničarkov stupili na pozornicu i olipšali šarolik kulturni program.

Na dvoru kulturnoga doma prem jake godine su marljivi člani Kluba penzionistov priredili slasne jiliše, a svi su imali mogućnosti za igre i različne aktivnosti med kimi su bili striljanje, sajam produktov, tetovaža za dicu, zračna tvrdjava, lončarenje, farbanje lica, predstavljanje policijskih vozil i huče.

IK

Izvor: orf.at

Srce Isusovo, kopljem probodeno, smiluj nam se!

U organizaciji martinačke crkve, Mjesne samouprave Križevaca i Hrvatske samouprave Križevaca 7. lipnja proslavljen je blagdan Presvetog Srca Isusova kod kapelice u Drvljancima.

Svetu misu vodio je Gabrijel Barić

I ove su se godine nakon blagoslova martinački vjernici s križem i crkvenim zastavama pješice uputili od župne crkve svetog Martina dravskim nasipom prema Drvljancima moleći se na postajama križnoga puta.

Svetu misu u Drvljancima na poziv martinačkog župnika Ilije Čuzdija služio svećenik Gabrijel Barić uz subraču – šeljinskog župnika Jozu Egrija i harkanjskog župnika Ladislava Rontu. Svetu misu kantorigala je martinačka kantorica Ana (Nančika) Šimara Gujaš. Ni ove godine nisu izostali brojni prodavači slatkiša i svega što treba

za jednu dobru „bučuru“. Našlo se svega i svačega. Stari poznanici obnavljali su uspomene i pričali jedni drugima što se sve dogodilo od posljednjeg susreta u Drvljancima. Tko voli langošice, mogao se počastiti u obližnjem bifeu te kupiti topli ručak i piće. Jelka Keszthelyi sa svojim suprugom Béloom počela je polako skupljati cvijeće. Neko je i ostavila, a drugo odnijela u martinačku crkvu. Od ponedjeljka su uređivali okoliš drvljanskog zvonika. Nađe se za njih koji pomažu oko martinačke župe uvijek posla, i u crkvi i izvan crkve. Vidim vjernike iz Selurinca, Harkanja, Pečuha, Lukovišća, Novog Sela, obližnjeg Starina, Križevaca, Martinaca te iz susjedne Hrvatske. Drv-

ljanci su danas jedna ulica sela Križevci. Ne zaboravljam da je selo kao administrativna jedinica nestalo šezdesetih godina prošloga stoljeća. Danas je ono raj – prekrasne kuće, bolje rečeno vile, u prekrasnom krajoliku nadomak Drave. Raj je za vikendaše i onih par stalnih stanovnika. Trebate poći u Drvljance i vidjeti što se sve događa oko drvljanskog zvonika koji u srcu čuva sliku Presvetog Srca Isusova.

Pobožnost Presvetom Srcu Isusovu istaknuto je obilježje suvremenog katoličanstva. Srce je postalo simbolom uzvišene Kristove ljubavi. Blagdan Presvetog Srca Isusova slavi se u petak nakon Tijelova i stoga je lipanj mjesec Presvetog Srca Isusova.

BPB

Posvetna molitva Presvetom Srcu Isusovu

Preslatki Isuse, Otkupitelju roda ljudskoga, pogledaj nas koji klečimo ponizno pred Tvojim oltarom. Tvoji smo i Tvoji hoćemo biti, a da uzmožnemo biti što tješnje s Tobom združeni, evo se svaki od nas danas dragovoljno posvećuje Presvetom Srcu Tvomu.

Mnogi Te doduše nisu nikad upoznali, a mnogi su Te odbili prezrevši zapovijedi Tvoje. Smiluj se, predobri Isuse, jednima i drugima pa ih privini na sveto Srce Tvoje. Budi kraljem, Gospodine, ne samo vjernicima koji se nikad nisu od Tebe rastali nego i rasipnim sinovima koji su Te ostavili. Učini da se oni što prije povrate u očinsku kuću, da od nevolje i gladi ne poginu. Budi kraljem i onima koje je zavela zabluda mišljenja ili ih rastavila nesloga pa ih privedi u luku spasa i k jedinstvu Crkve da uskoro bude jedno stado i jedan pastir. Budi napokon kraljem i svima onima koji se nalaze u praznovjerju starih pogana, izbavi ih iz tmina i privedi ih u svjetlo i Kraljevstvo Božje.

Podaj, Gospodine, Crkvi svojoj sigurnu i stalnu slobodu. Daj svim narodima mir poretka, učini da se od jednog do drugog kraja zemlje čuje jedan glas: Hvala budi Božanskom Srcu po kom nam je dano spasenje. Njemu budi slava, Njemu čast u vijek. Amen!

Mala stranica

UČENICI IZ HRVATSKOG ŽIDANA U ZAGREBU

Hrvatski Židan i Općina Marija Gorica, a isto tako i njihove škole – Osnovna škola Józsefa Berseka i Osnovna škola Ante Kovačića – još su 2018. godine potpisali sporazum o međusobnoj i prijateljskoj suradnji koji popunjavaju s različitim sadržajima. U sklopu te suradnje učenici i djelatnici židanske škole nedavno su boravili kod svojih vršnjaka i kolega u partnerskoj školi u Mariji Gorici blizu Zagreba.

Program učenika iz židanske škole

Budući da je Osnovna škola Ante Kovačića u Mariji Gorici slavila 170 godina rada i rođendan Ante Kovačića, djelatnici škole željeli su to proslaviti s prijateljima iz Hrvatskog Židana. Tako su u Mariju Goricu na proslavu stigli učenici i djelatnici židanske škole. Učenici 3., 4. i 6. razreda iz Hrvatskog Židana pripremili su program koji su predstavili na završnoj svečanosti obilježavanja obljetnice. Tijekom dana bilo je vremena i za izlet u glavni grad Hrvatske, u Zagreb, gdje su posjetili znamenitosti grada. U 17 sati počeo je svečani program obilježavanja obljetnice školstva u Mariji Gorici. Program je predstavio život i djelo Ante Kovačića te povijest škole, a u tom je dijelu predstavljena i suradnja dviju partnerskih škola. U sklopu predstavljanja partnerskog odnosa uslijedila je točka školaraca iz Hrvatskog Židana u kojem je predstavljeno bogatstvo gradišćanske kulture, a učenicima partnerske ustanove predstavljeno je i kako se radi u židanskoj školi, kako djeca uče hrvatski jezik i njeguju hrvatsku kulturu. Učenicima iz obiju ustanova najviše se sviđjelo slobodno druženje, a to je bila prilika i za vježbanje hrvatskoga jezika. Izvrsna mogućnost za druženje bila je i nogometna utakmica između momčadi crvenih (momčad iz Mađarske) i plavih majica (momčad iz Hrvatske). Bilo je to prijateljsko uvježbavanje za europsko prvenstvo. Nogomet je toliko zbližio djecu da su nakon toga razmijenili kontakte i obećali jedni drugima da će se družiti i na društvenim mrežama. Je li potrebna

veća motivacija za učenje hrvatskoga jezika od toga? Učenici i djelatnici židanske škole vrlo su zahvalni Hrvatskom Židanu, Plajgoru i Malom Židanu što su im omogućili putovanje seoskim autobusima, Obrazovnom okrugom Sárvára i Roditeljskom vijeću škole te pojedincima koji su pomogli da se taj susret ostvari. Naravno, zahvalni su i svojim partnerima koji su ih srdačno dočekali i bili izvrsni domaćini.

Beta

DAR KEMLJANSKIM UČENICIMA

Na zanimljivom izletu

Osnovna škola Kemlja za učenike koji uče hrvatski jezik organizirala je izlet u Koljnof i Fertőrákos. To je bio dar za djecu koja se posebno trude naučiti hrvatski jezik. Tijekom izleta učenici su razgledali Osnovnu školu Mihovila Nakovića u Koljnofu i jednu interaktivnu izložbu koju je predstavila ravnateljica koljnofske škole Agica Sárközi. Osnovna škola u Koljnofu je ekoškola te je ravnateljica govorila o raznim projektima koji se ostvaruju u sklopu ekoškole. Nakon boravka u Koljnofu slijedilo je putovanje u Fertőrákos. Djeca su se s lijepim uspomjenama vratila kući. Izlet se ne bi mogao ostvariti bez osoba dobre volje. Hrvatska samouprava Kemlje osigurala je troškove putovanja, Ildikó Lang novac za ulaznice iz svojeg zastupničkog honorara, a teta Kornelija pomogla je u organizaciji.

Beta

Program „Vino i tambure“ i Festival tista oduševili tisuće posjetitelja

Baranjski bećarac pokazao je zašto je najbolja baštinska manifestacija u Hrvatskoj, a novi program „Vino i tambure“ odlično je upotpunio dobru atmosferu kojom je odisao prostor ispod stoljetnog drvoreda.

Orkestar „Planina“

Na programu „Vino i tambure“ predstavilo se posjetiteljima čak 14 vinara iz triju zemalja. Oni su svoja podunavska vina nudili u prekrasnom drvoredu ispred crkve sv. Petra i Pavla kod Topolja. Podunavska vina predstavili su Bećaruša, Pinkert, Kolar, Horvat, Szabó, Svijetli dvori, Gerštmajer, Zajec, Martinov, Zlatno brdo, Kusić te vinarija Zvonko Bogdan iz Subotice. Na sajmu su nastupili i hrvatski vinari iz mađarskog dijela Baranje – vinarija Planina iz Mohača i Kovač iz Vršende. Degustiralo se kao nekada, iz malih vinskih (podrumskih) čaša, u spomen na generacije baranjskih podrumara. Zvučna kulisa nije mogla biti bolja – Zvonko Bogdan i osam tamburašala!

Ni žestok pljusak nije otjerao publiku s koncerta velikog Zvonka Bogdana, koji je održao fantastičan koncert. Veliko nevrijeme i tehnički problemi koji su posljedično nastali nisu utjecali na nastavak koncerta, nego da pače, novonastali ambijent vratio je ljude u neka prošla vremena. Na trenutke bez rasvjete i razglasa Zvonko Bogdan sa svojim

FILIP GOLUBOV: Novim programom „Vino i tambure“ slavimo generacije baranjskih vinogradara i podrumara. Nekoć je cijela Planina bila u vinogradima i nema boljeg spomena na ta vremena od druženja uz male vinske čaše i zvukove tamburice.

Gajdaš Andor Vég

Najmlađe Šokice

tamburašima pjevao je s nekoliko tisuća posjetitelja koji su došli iz raznih dijelova Hrvatske, Mađarske, Srbije te BiH. U nastavku programa nastupila je Panonika iz Sombora te Žeteoci, koji su također kao nekad svirali bez razglasa u šatoru uz pratnju mnogobrojne publike. Istog dana u crkvi je otvorena izložba „Zdravo tilo Isusovo“ hrvatskog fotografa Akoša Kolar iz Pečuha, a ispred crkve održana je dječja smotra folklor.

Prvi dan 29. Baranjskog bećarca slavio je naborane ruke starih podrumara, a drugi čudesne ženske ruke koje su Baranji podarile gastronomski suvenir „tisto“. Slavio je i prekrasne narodne nošnje. Moglo se kušati čak 40 jela na 18 štandova, a gotovo stotinu majstora tista došlo je iz Draža, Topolja, Duboševice, Gajića, Karanca, Batine, Piškorevaca, Subotice, Sombora, Berega, Bačkog Monoštora, Otoka, Osijeka i Belog

Izložba „Zdravo tilo Isusovo“ (Foto: Facebook – Ákos Kollár)

Manastira kako bi prikazali svoje vještine. Posjetitelji su mogli kušati brojne forme šokačke tjestenine kao što su trganci, taške, lokšice, čikovi, lepurice, valjuške, gomboce, rezanci, tarana te čuveni zavezanci... Festival tista na najbolji način prikazuje bogatstvo podunavske kuhinje jer se moglo kušati štošta – od slatkog do slanog, od jela na žlicu do mesnih, riblja i vegetarijanska jela. Degustirala su se zaboravljena jela poput ovčjeg i gušćjeg paprikaša ili suve ribe i krompa. Na meniju je bila riba, divljač, guska, ovca, pijetao ili za vegetarijance jela s grahom, graškom, koprivama, krumpirom, kupusom... Ljubitelji slatkog uživali su u

Razigrani konji vrani

Hrvati iz Mađarske također su vrsni vinari

kombinacijama s pekmezom, makom, orasima, višnjama, i to u glinenim posudama. Za savršenu glazbenu kulisu Festivala tista bila su zaduženi rock'n'roll tamburaši „Banda Drvena“ iz Bačke te Orkestar „Planina“ iz Mohača. Subotnji program završio je svirkom „Royal banda“ iz Đakova.

MISLAV MATIŠIĆ: Festival tista pokazao je kako je jedna od vodećih gastro manifestacija u

regiji, a s pravom možemo reći kako „tista“ postaje jedan od brandova Baranje. Preko „tista“ pokazujemo kako naša regija ima najbogatiju i najraznovrsniju gastronomiju u Hrvatskoj.

Baranjski bečarac protekle tri godine postao je mjesto održavanja Godišnjeg skupa podunavskih Hrvata. Cilj je toga susreta okupiti podunavske Hrvate (Bunjevce

i Šokce iz Hrvatske, Mađarske i Srbije) i prezentirati bogatstvo hrvatske kulturne i enogastro baštine. Stoljećima su veze između podunavskih Hrvata bile jake, no splet povijesnih okolnosti razdvojio ih je u tri države. I možemo reći da je skup itekako uspio, sudjelovale su stotine sudionika: od mališana iz Tavankuta, Subotice i Vajske, vinara, plesača i svirača iz Mohača, Sombora, Kulinja i Vršende te kuhara iz Berega, Monoštor, Sombora, Subotice i Tavankuta. Bilo je prekrasno vidjeti koliko je našeg svijeta iz trokuta Pečuh – Subotica – Osijek došlo na ovogodišnji Baranjski bečarac. Spomenimo kako se ujutro održala i utrka zaprežnih kola dok su se

na šokačkom vašaru mogli kupiti domaći proizvodi i tradicionalni suveniri kao što su bunjevačke slike od slame te motivi s baranjskim šokačkim vezom. Održana je i smotra folklor na kojoj je nastupilo 11 KUD-ova iz Hrvatske (Draž, Baranjsko Petrovo Selo, Batina, Gradište, Kupljenovo, Osijek), Srbije (Sombor, Bački Monoštor), Mađarske (Kulinj), BiH (Žepče) te Austrije (Linz). Bečarac je završen svečanom misom zahvalnicom i smotrom pučkog pjevanja „Marijo, svibnja kraljice“ te, kako to priliči, kolom ispred crkve.

Organizatori su Baranjskog bečarca KTM Baranjski bečarac, Općina Draž, Turistička zajednica općine Draž, Osječko-baranjska županija i Karašička Republika uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatske turističke zajednice, Hrvatske matice iseljenika te Turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

Što reći za kraj nego vidimo se dogodine na jubilarnom 30. Baranjskom bečarcu i 5. Festivalu tista od 6. do 8. lipnja 2025. godine. **Branka Pavić Blažetin • Foto: MM**

Projektni dan u Zbirki sakralne umjetnosti

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u suradnji s Čuvarnicom u Prisiki 12. lipnja organizirala je svoj već tradicionalni projektni dan. Cilj je priredbe, kako ističu organizatori, pružiti priliku polaznicima vrtića i škola da se susretnu i upoznaju, a odgajateljicama i učiteljima da razmijene iskustva. Loše vrijeme natjeralo je organizatore da dio predviđenog programa održe u mjesnom domu kulture. U programu su sudjelovali učenici Hrvatskog vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“, polaznici Čuvarnice iz Hrvatskog Židana, učenici osnovne škole iz Hrvatskog Židana, učenici Hrvatsko-mađarske dvojezične narodnosne osnovne škole iz Petrova Sela te polaznici Čuvarnice iz Prisike. *Izvor: Zbirka sakralne umjetnosti*

HRVATSKI OBITELJSKI DAN

Radionica ručnih radova za djecu i odrasle

Prave domaće krafne

Malo lutkarsko kazalište

Uz poziv „Igrajmo se zajedno!“ u organizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata u Baji je 8. lipnja prvi put priređen Hrvatski obiteljski dan. Sa željom da ubuduće postane tradicijom u okviru cjelodnevnog druženja hrvatskih obitelji organizirani su razni zabavni sadržaji za djecu od 3 godine, njihove roditelje, bake i djedove te za mlade. Bilo je tu i plesa i pjesme uz hrvatsku glazbu, radionica ručnih radova za djecu i odrasle, malog lutkarskog kazališta, bojenja lica i tijela, skakanja u dvorcu na napuhavanje, priče o četirima leptirićima, a Dušnoćanke su za sudionike ispekale i prave domaće krafne. Kako nam je kazala zamjenica ravnateljica Kulturnog centra bačkih Hrvata Eszter Bogárdi, koja je osmislila i organizirala prvi hrvatski obiteljski dan, organizirat će ga i sljedeće godine sa željom da postane tradicijom i da okuplja hrvatske obitelji iz Baje i Bačke. Program je ostvaren uz materijalnu potporu Fonda „Gábor Bethlen“ preko natječaja NKUL-KP-16-2024/1-000284.

S. B.